

Sygn. akt I C 1686/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Tetkowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Izabela Bending

po rozpoznaniu w dniu 02 grudnia 2019 r. na rozprawie

sprawy z powództwa S. L. (1)

przeciwko (...) S A V. (...) w W.

o zadośćuczynienie

orzeka:

1. zasądza od pozwanego (...) S. A. V. (...) w W. na rzecz powoda S. L. (1) kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 października 2017r. do dnia zapłaty; 2. zasądza od pozwanego (...) S. A. V. (...) w W. na rzecz powoda S. L. (1) kwotę 7.034zł (siedem tysięcy trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S. A. V. (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Płocku kwotę 3.630,82zł (trzy tysiące sześćset trzydzieści złotych osiemdziesiąt dwa grosze) tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1686/17

UZASADNIENIE

Powód S. L. (1) wystąpił przeciwko (...) S A V. (...) w W.; na podstawie art. 446 § 4 k.c. o zapłatę kwoty:

- 80.000,00 zł - tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią brata; wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od trzydziestego dnia po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty;
- zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego (pозew k. 2-5).

Pozwany (...) S A V. (...) w W. - w odpowiedzi na pozew - wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego

Pozwany zakwestionował roszczenie, co do zasady i co do wysokości. Wskazał, że w toku postępowania likwidacyjnego na rzecz powoda przyznano w dniu 1.04.2010r. i wpłacono kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby najbliższej. Zaspokaja to zgłoszone przez niego roszczenia. Nie podważa bólu i cierpienia powoda związanych z utratą brata, jednak powód nie wykazał, aby między nim, a bratem istniała więź rodzinna szczególnego rodzaju, która zasługiwałaby na stosowną rekompensatę.. Nadto, dochodzona kwota jest wygórowana. Powód nie udowodnił, że doznał cierpienia, które wskazywałyby, że proces żałoby przebiegał u niego w sposób powikłany, a zatem kwota wypłaconego zadośćuczynienia jest adekwatna do poniesionych przez powoda strat, tym bardziej, iż od śmierci brata minęło 18 lat.

Niezasadne jest również dochodzenie odsetek za opóźnienie od trzydziestego dnia po doręczeniu odpisu pozwu do dnia zapłaty. Jak bowiem stanowi przepis art. 316 par.1 k.p.c. Sąd ocenia stan sprawy według chwili wyrokowania. Jeżeli Sąd orzekający uzna, że zasądzone zadośćuczynienie odpowiada warunkom i kryteriom z daty wyrokowania, odsetki winny być także zasądzone od daty wyrokowania, na czas, którego Sąd kompleksowo ustali wszelkie ewentualnie poniesione przez powodów krzywdy mogące mieć wpływ na wysokość należnego powodom zadośćuczynienia (odpowiedź na pozew k.25 - 33).

Pełnomocnik powoda w piśmie procesowym z dnia 23 października 2017r. zaprzeczył, że powód otrzymał zadośćuczynienie w związku ze śmiercią brata w kwocie 10.000zł – pismo k. 47 - 48

Do końca procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 1999 roku prowadzone były roboty związane z budową gazociągu tranzytowego DN 1400 J. - Europa Zachodnia, Zadanie III - odcinek III na odcinku R. - K.. Wykonawcą robót było Budownictwo (...) Gazowniczych (...) sp. z o.o w Z., a kierownikiem robót z ramienia tej firmy był A. P.. W tym rejonie położone było gospodarstwo rolne powodów T. i E. małżonków L. / bezsporne/.

W okresie od 01 maja do 25 czerwca 1999 roku głębokie wykopy na placu budowy nie były należycie zabezpieczone. W wykopanych rowach była woda do głębokości ok. 2 metrów / bezsporne/.

W dniu 25 maja 1999 roku brat powoda S. L. (2) pieszo wracał do domu. Przechodząc obok niezabezpieczonego placu budowy wpadł do wykopu i utopił się w znajdującej się w nim wodzie/ bezsporne; akt zgonu k. 9/.

Kierownik robót wykonawcy A. P. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 14 grudnia 2005 roku w sprawie o sygn. akt II K 43/04 został uznany winnym nienależytego zabezpieczenia wykopów poprzez pozostawienie placu budowy bez żadnych zabezpieczeń, czym naraził S. L. (2) na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia / bezsporne; k.).

Wykonawca robót Budownictwo (...) sp. z o.o. w Z. była objęta ubezpieczeniem O.C. w (...) S.A., która następnie została przejęta przez (...) S.A. V. (...) w W. – polisa nr (...) / bezsporne/.

S. L. (2) urodził się w dniu (...). Był bratem powoda. W chwili śmierci miał 19 lat (k. 9). Zamieszkiwał wspólnie z rodzicami i powodem na terenie gospodarstwa rolnego w K.. Uczył się w szkole wielozawodowej w R. w klasie III na kierunku mechanicznym. Swoją przyszłość wiązał jednak z gospodarstwem rolnym rodziców. Chciał przejąć jego prowadzenie, zamieszkać z rodzicami .

Dowód: przesłuchanie powoda k. 70 00.11.53, zeznania świadka E. Z. (1) k. 93 00.33.28

W tym czasie ojciec powoda , po doznanym urazie w 1992r., posiadał orzeczenie o niepełnosprawności z przyznaną II grupą inwalidztwa . Rodzice powoda prowadzili ok. 15 ha gospodarstwo rolne

Dowód: przesłuchanie powoda k. 70v 00.13.36i k. 71 00.25.41.

Powód w chwili wypadku miał 16 lat i uczył się w liceum także w R.. Po skończeniu liceum planował studia ekonomiczne.

Był zdrowym chłopcem. Nie leczył się na żadne dolegliwości. Oprócz nieżyjącego brata powód ma także siostrę, która w czasie tego wypadku nie mieszkała z rodziną. Studiowała w L. i do domu rodzinnego przyjeżdżała na weekendy i święta.

Powód był bardzo zżyty z bratem. Chłopcy mieli bardzo dobre relacje. Powód często razem z bratem jeździli do szkoły autobusem lub samochodem prowadzonym przez brata. Mieli wspólne zainteresowania , grali w piłkę , spędzali razem czas, interesowali się motoryzacją. Chodzili razem na dyskoteki, jeździli wspólnie na zawody

Dowód: przesłuchanie powoda k. 70v 00.11.53 i 00.13.36, k. 71 00.30.07 zeznania świadka T. L. k. 93 00.25.47 E. Z. k. 93 v 00.42.15

W dniu wypadku powód wrócił ze szkoły, brat miał być wcześniej. Nie było go w domu. Powód i jego rodzice byli zaniepokojeni nieobecnością brata. Zaczęli go szukać. Powód jeździł rowerem po wiosce, przejeżdżał także przy wykopie , do którego wpadł nieżyjący, nie widział go jednak. Wrócił do domu i wówczas usłyszał krzyk ojca. Wsiadł do auta, chociaż nie miał prawa jazdy i pojechał do ośrodka zdrowia po lekarza prosząc go aby ten pojechał na miejsce wypadku. , gdzie było dużo ludzi. Matka krzyczała , ojciec płakał. Przyjechało pogotowie i wówczas otrzymał środki uspokajające. Nie pamięta pogrzebu brata. Po śmierci brata brał środki uspokajające. Zajął się rodzicami, którzy nie mogli pogodzić się ze śmiercią syna. Wszędzie ich woził, pomagał w gospodarstwie , udzielał im wsparcia. Bał się zostawić matki samej w domu z obawy, że i jej może stać się coś złego. „ Sam nie chciał im pokazywać , jak jest załamany śmiercią brata, chciał to wszystko ogarnąć , ale się nie udawało”. Nie potrafił pogodzić nauki z pomocą rodzicom i dlatego zrezygnował z nauki w liceum i wybrał szkołę zawodową. Musiał zaaklimatyzować się w nowej szkole, zmienił kolegów. Mimo starań i pomocy rodzice powoda nie byli w stanie nadal prowadzić gospodarstwa i je wydzierżawili.

Dowód: przesłuchanie powoda k.71 00.33.02 , zeznania świadka T. L. 92v 00.18.38, k. 93 00.28.18, E. Z. k. 93 00.33.28, 93v 00.39.48, opinia k. 121 - 122

Kilka miesięcy po śmierci brata powód zaczął źle się czuć. Robiło mu się słabo. Miał silne bicie serca, podwyższone tętno, pojawiło się nadciśnienie. Wzywano do niego pogotowie ratunkowe. Matka jeździła z nim do lekarza. „Przeszedł wszystkie oddziały szpitalne”. Stwierdzono u powoda nerwicę, której objawy ma nadal. Chodził do psychologów, korzystał z terapii, która nie przynosiła efektów. Od 2016r. podjął leczenie psychiatryczne, dostał leki. Miał problemy ze snem. Odczuwał lęki .Duzo myślał o wypadku brata. Miał poczucie winy , że mu nie pomógł. Miał też myśli samobójcze .

Dowód: przesłuchanie powoda k.70v 00.17.40, opinia biegłych k. 122, zeznania świadka T. L. k. 92v 00.16.18 – 00.21.50, E. Z. k. 93 00.36.27

W 2007r. powód założył rodzinę. Małżeństwo jest udane. Powoda wspiera żona Mieszka na tej samej posesji co matka. Nadal ani on , ani rodzice nie pogodzili się ze śmiercią S.. W domu rodzinnym rodzice trzymają wszystkie rzeczy brata. Jesienią 2018r. zmarł powodowi nagle ojciec. Ma 11 letnią córkę. Pracuje w Powiatowym Urzędzie (...) i zarabia ok. 2.400zł miesięcznie.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 70v 00.19.05 – 00.23.49, k. 71 00.25.41, zeznania świadka T. L. k. 93 00.30.21, E. Z. k. 93 00.36.27

Powód nadal leczy się psychiatrycznie . Korzysta , choć niesystematycznie, z usług psychologa. Stwierdzono u powoda zaburzenia lękowe i obsesyjno – kompulsacyjne a także objawy zaburzenia stresowego pourazowego. Specjaliści , u których leczył się łączyli istniejące u niego objawy z przeżyciem sytuacji trudnej wiele lat temu – ze śmiercią brata .Śmierć brata wywołała u powoda zmiany w zakresie funkcjonowania psychicznego , które klinicznie przejawiały się jako zespół objawów należących w/h (...) 10 do kategorii zaburzeń nerwicowych. Z uwagi na utrzymywanie się u powoda zaburzeń nerwicowych , powód wymagał i nadal wymaga leczenia specjalistycznego- zwłaszcza opieki psychoterapeutycznej. Biegi ocenili , że uszczerbek na jego zdrowiu psychicznym , z uwagi na ich nasilenie i przewlekłość na 5%.

Dowód: opinia biegłych k. 126

Na mocy ugody sądowej z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie sygn. I C 1556/09 Budownictwo (...) sp. z o.o. w Z. oraz (...) S.A. V. (...) w W. uznali swoją odpowiedzialność za wypadek i zobowiązali się zapłacić na rzecz S. L. (1), T. L. (2) i E. L.:

- kwotę 50.000 zł –płatną przez (...) S.A. V. (...) w W.;

- kwotę 65.000 zł – płatną przez Budownictwo (...) sp. z o.o. w Z.;

tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci S. L. (2); w terminie do dnia 15.04.2010 r. wraz z ustawowymi odsetkami; na rachunek bankowy należący do S. L. (1). Jednocześnie strony ugody oświadczyły, że niniejsza ugoda wyczerpuje roszczenia powodów L. związane z postępowaniem dotyczącym zdarzenia będącego podstawą faktyczną w sprawie sygn.. I C 152/10 / niesporne/. W sprawie tej, powodowie domagali się zasądzenia na ich rzecz odszkodowania, na mocy art. 446 § 3 k.c. (k. 69).

Pozwany wypłacił powodowi kwotę 10.000zł odszkodowania / bezsporne/.

Powód nie występował w stosunku do pozwanego z roszczeniem o zapłatę zadośćuczynienia z powodu naruszenia jego dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnych z bratem S.. Na tej podstawie pozwany nie wypłacił im zadośćuczynienia.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 92 00.06.13.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dokumentów i kserokopii dokumentów zgromadzonych w sprawie. Nadto, na podstawie opinii biegłych; psychiatry K. P. i psychologa A. Ł. oraz na podstawie przesłuchania powoda k. 70 – 71 00.11.53 – 00.33.02, k. 92 00.06.13 i k. , zeznań świadków T. L. (2) k. 92v – 93 00.14.18 – 00.30.21, E. Z. (1) k. 93 – 93v 00.32.19 – 00.42.15.

Dokumenty i kserokopie dokumentów nie były kwestionowane, dlatego Sąd uznał je za wiarygodne.

Żadna ze stron nie zgłosiła zarzutów w przedmiocie sporządzonej przez biegłe opinii.

W ocenie Sądu opinie biegłych K. P. (specjalisty psychiatrii) i A. Ł. (psychologa) zostały wykonane prawidłowo, rzetelnie, na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i własnych badań przeprowadzonych przez biegłych. Opinie są logiczne. Ich wnioski Sąd podziela w całości.

Sąd zważył co następuje:

Odpowiedzialność pozwanego wynika z umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Natomiast § 4 cytowanego przepisu stanowi, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń.

Nie ma wątpliwości, co do tego, że S. L. (2) w żadnym stopniu nie przyczynił się do wypadku.

Bez wątpienia przepis art. 446 § 4 k.c. stanowiący, iż „Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”, który wszedł w życie z dniem 3 sierpnia 2008r.; nie może stanowić podstawy odpowiedzialności pozwanego.

Powód, pomimo doznanego uszczerbku na zdrowiu, nie dochodzi odpowiedzialności pozwanego z podstawie określonej w art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c.

Pozwany nie podważał bólu i cierpienia powoda związanych z utratą brata. Wskazywał, że zrekompensował powodowi doznaną krzywdę poprzez wypłatę zadośćuczynienia. W ocenie Sądu są to twierdzenia bezpodstawne. Pozwany wypłacił powodowi jedynie odszkodowanie z tytułu pogorszenia ich sytuacji życiowej, na mocy art. 446 § 3 k.p.c. Treść

ugody sądowej, zawartej w tym przedmiocie, nie budzi wątpliwości. Objęto nią tylko to roszczenie powodów, gdyż ono było podstawą faktyczną powództwa i ustaleń Sądu. Nie była podnoszona kwestia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Tym samym pozwany nie wykazał, że spełnił to roszczenie powoda.

W kwestii dopuszczalności dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę doznaną wskutek śmierci osoby najbliższej na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją art. 446 k.c., dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) i ewentualnej podstawy prawnej uzasadniającej to roszczenie zajmował się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22.10.2010r. (III CZP 76/10). Wskazał w niej, iż „Najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r.”. Stanowisko to podziela Sąd w niniejszej sprawie.

Przepis art.448 k.c. stanowi, że „W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia (...)”.

Zgodnie z art.23 k.c dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach”.

Natomiast art.24§1 k.c. stanowi, iż „Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny”.

Katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W orzecznictwie i piśmiennictwie podkreśla się, iż ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Za dobro osobiste członka rodziny osoby zmarłej może więc być uznana więź rodzinna. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CK 307/09 (nie publ.) wskazał, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Bez wątpienia dobro osobiste powoda w postaci jego więzi rodzinnej z bratem S. L. (2) doznało naruszenia na skutek jego nagłej śmierci.

Relacje pomiędzy S. L. (2), a jego bratem były prawidłowe. Istniały między nimi silne, pozytywne związki uczuciowe. Wszyscy prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, zamieszkiwali razem. S., jako starszy brat wpierał powoda. Razem jeździli do szkoły, mieli wspólne zainteresowania, razem spędzali czas. Na skutek śmierci brata powód zmienił swoje plany życiowe. Zrezygnował z liceum. Zrezygnował ze studiów, gdyż na niego spadły obowiązki pomagania rodzicom w pracy na gospodarstwie rolnym. Z uwagi na stan, w jak znajdowali się rodzice, powód wspierał ich w codziennych czynnościach.

Nagła śmierć S. L. (2) stanowiła ogromną traumę dla niego. W dniu, kiedy brat zginął tragicznie, szukał go po okolicy, w końcu brat został znaleziony przez ojca. Powód próbował zorganizować pomoc dla brata, jeździł po lekarza. Gdy zrozumiał, że jest już za późno zareagował silnymi emocjami, dostał leki uspokajające. Nie pamięta przebiegu uroczystości pogrzebowych. Później musiał wrócić do normalnego życia, jego rodzice byli w bardzo złym stanie, mama wymagała pomocy w codziennych czynnościach, leżała w łóżku, trzeba było nakłaniać ją nawet do jedzenia. Tata

zajmował się zakupami, próbowali razem pracować także w gospodarstwie. Powód jako osoba młoda, niepełnoletnia, nie w pełni ukształtowana, niedojrzała emocjonalnie i społecznie, nie posiadał silnych mechanizmów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, wręcz traumatycznymi. Mobilizacja posiadanych przez niego zasobów umożliwiła mu funkcjonowanie w sytuacji silnego stresu przez pewien czas – jednak po pół roku zaczął odczuwać niepokojące objawy – przyspieszone bicie serca, wzrost tętna, uczucie osłabienia, prosił o wezwanie lekarza, ponieważ obawiał się, że dzieje się z nim coś niepokojącego. Opisywane przez powoda symptomy są typowe dla reakcji lękowych, prawdopodobnie początkowo były symptomem silnego stresu związanego z przeżyciem zdarzenia traumatycznego, nie leczone wzmocniły się i utrwaliły w objawy nerwicowe, psychosomatyczną wyolbrzymioną reakcją na silny stres. Powód początkowo korzystał z pomocy psychologa, znajomej rodziny ale oddziaływania te nie przyniosły zbyt dużych efektów, choć umożliwiły mu lepsze funkcjonowanie, bez konieczności korzystania z pomocy specjalistów przez kilka lat. Stopniowo ulegały nasileniu, powód podejmował próby samodzielnego radzenia sobie z nimi, jednak w roku 2016 uległy istotnemu nasileniu i wówczas zgłosił się do psychologa a następnie psychiatry. Specjaliści leczący powoda rozpoznawali: zaburzenia lękowe i obsesyjno-kompulsyjne (których podłożem jest nasilone napięcie emocjonalne), a także objawy zaburzenia stresowego pourazowego. Otrzymał leki od lekarza psychiatry- Specjaliści, u których leczył się, łączyli istniejące u niego objawy z przeżyciem sytuacji trudnej wiele lat temu – ze śmiercią brata. U powoda biegli potwierdzili utrzymywanie się cech osobowości i skłonności do reagowania lękiem. Powód jest jednocześnie osobą introwertywną, zamkniętą w sobie, która ma trudności z wyrażeniem swoich uczuć, kumuluje je, czego skutkiem mogą być symptomy lękowe, w tym psychosomatyczne, prawdopodobne jest także odroczenie ich w czasie. Cechy osobowości powoda predysponują go do nietypowych, wyolbrzymionych, utrwalonych w czasie i nawracających, symptomów lęku i niepokoju. Obniżone są mechanizmy radzenia sobie z sytuacjami trudnymi. Jak wynika z całokształtu materiału zebranego w toku badania – śmierć brata wywarła istotny wpływ na kształtującą się osobowość powoda. Zarówno samo doświadczenie traumy jak i okoliczności z nią związane (konieczność zajęcia się rodzicami, przejęcia części ich obowiązków, zmiana szkoły), poskutkowały wystąpieniem u powoda zaburzeń nerwicowych. Obraz kliniczny zaburzeń psychicznych ewoluował: początkowo występowały stany silnego lęku, objawy psychosomatyczne, następnie objawów lękowe nerwicowe i depresyjne. Zgłaszane przez powoda objawy – obniżony nastrój, problemy ze snem, koncentracją uwagi, zmęczenie, nawracające i utrwalone myśli, impulsy i wyobrażenia oraz czynności przymusowe wiązały się z przeżytą we wczesnej młodości traumą związaną ze śmiercią brata. To traumatyczne wydarzenie i jego konsekwencje zmieniło sposób jego myślenia, przeżywania i funkcjonowania. Uwidocznili się negatywne zmiany w jego sferze poznawczej i emocjonalnej, które na przestrzeni lat uległy utrwaleniu. Nadal u powoda utrzymuje się zniekształcony sposób myślenia o przyczynach i konsekwencjach wydarzenia. Powód obwinia się, że nie zrobił czegoś więcej, aby uniknąć wypadku. Od momentu wypadku utrzymuje się u niego negatywny stan emocjonalny. Obserwuje się u niego zmiany we wzbudzaniu i reaktywności, drażliwość i irytację oraz wzmożoną czujność, trudności z koncentracją i trudności z zasypianiem, wybudzaniem się i niespokojny sen. Z powodu utrzymywania się objawów zaburzeń nerwicowych wymagał i nadal wymaga leczenia specjalistycznego – uwłaszcza opieki psychoterapeutycznej.

Śmierć brata – S. L. (2) skutkowałą pojawieniem się u powoda objawów nerwicowych o przewlekłym charakterze. Ujawnione po śmierci brata zaburzenia w stanie psychicznym negatywnie wpływały na jego funkcjonowanie w rolach społecznych, a objawy psychopatologiczne – o różnym nasileniu – utrzymują się u do dnia dzisiejszego. Powód nadal wymaga opieki psychoterapeutycznej.

Zasadne jest więc żądanie powoda przyznania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnych ze zmarłym bratem.

W orzecznictwie podkreśla się, że dla określenia wysokości zadośćuczynienia znaczenie ma rozmiar doznanej krzywdy, o którym decydują m.in. rodzaj uszkodzenia ciała czy rozstroju zdrowia, ich nieodwracalny charakter polegający zwłaszcza na kalectwie, długotrwałość i przebieg procesu leczenia, stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i długotrwałość, wiek poszkodowanego i jego szanse na przyszłość oraz poczucie nieprzydatności społecznej (wyrok SN z 1 kwietnia 2004r., II CK 131/03). Zgodnie z utrwalonym i w miarę jednolitym orzecznictwem Sądu Najwyższego zadośćuczynienie z jednej strony winno być proporcjonalne do cierpienia poszkodowanego i uciążliwości związanych z uszkodzeniem ciała oraz być odczuwalne dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę

emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne (por. wyrok SN z I dnia 14.02.2008, II CSK 536/07 LEX nr 461725) oraz winno mieć konkretną wartość ekonomiczną. Z drugiej jednak strony wysokość zadośćuczynienia pieniężnego winna uwzględniać aktualne warunki oraz stopę życiową społeczeństwa, kraju, w którym mieszka poszkodowany. Punktem odniesienia powinien być poziom życia osoby, której przysługuje zadośćuczynienie. Jej stopa życiowa rzutować będzie na rodzaj wydatków konsumpcyjnych mogących zrównoważyć doznane cierpienie.

W ocenie Sądu, stopień cierpienia psychicznego powoda był znaczny i prowadził do wystąpienia uszczerbku na zdrowiu (5%).

Uwzględniając te okoliczności oraz mając na uwadze wiek, poziom życia powoda należy uznać, że adekwatnym do doznanej przez niego krzywdy - w postaci cierpień psychicznych, mających odczuwalną wartość ekonomiczną, jest zadośćuczynienie w kwocie 80.000zł.

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 481 §1 kc w zw. z art. 817 §1 kc przyjmując, że odsetki należą się powodowi po upływie 30 dni od wymagalności roszczenia. Wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie następuje po wezwaniu dłużnika do zapłaty – art.455 kc (podobnie wyrok SN z 8.08.2012r., sygn.akt ICSK 2/12). W tym przypadku powód w pozwie wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 80.000zł zadośćuczynienia .Pozwany otrzymał odpis pozwu 25 września 2017r. Odsetki ustawowe za opóźnienie od zadośćuczynienia, Sąd zasądził zatem od dnia 26 października 2017r., czyli po upływie 30 dni licząc od dnia otrzymania przez ubezpieczyciela odpisu pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 k.p.c.

Na koszty postępowania złożyły się : opłata od pozwu 4.000zł, wynagrodzenie biegłych 1.230,82zł- k. 130, koszty zastępstwa procesowego -5.400 zł (na mocy § 2 pkt.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz.U.2015, poz. 1804), opłata od pełnomocnictwa 34zł.

Powód wpłacił zaliczkę na poczet opinii biegłych 600zł – k. 97. Wynagrodzenie biegłych 2x 615,41zł - k. 130 - (SP 615,41 + 15,41zł).

W toku procesu powód korzystał z częściowego zwolnienia od kosztów: tj. od opłaty ponad kwotę 1.000 zł (k.15 - 16).

Z tych względów Sąd:

-zasądził od pozwanego na rzecz powoda 1000zł poniesionej opłaty sądowej od pozwu, 600zł tytułem zaliczki na poczet opinii biegłego, wynagrodzenie pełnomocnika 5.400zł, opłata od pełnomocnictwa 34zł , tj. łącznie 7034zł .

- nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego 3.000zł tytułem opłaty sądowej , zwrot wynagrodzenia biegłych – 630,82zł tj. łącznie 3.630,82zł.Z tych wszystkich względów Sąd orzekł jak w sentencji.